

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента,

Дем'яненка Віктора Михайловича

на дисертацію Галицького Олександра Вадимовича

«Управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (інформатика)

В умовах сучасності світова цивілізація переживає радикальні трансформації, зміни в багатьох фундаментальних цінностях суспільства. Це безпосереднім чином впливає на розуміння завдань і характеру освіти, система якої побудована на вимогах сучасності: збереження духовно-культурних цінностей людини і ствердження нових. В результаті відбувається формування суспільства з інтенсифікацією культурних зв'язків та обмінів, зростанням культурної різноманітності, відходом від домінуючої в епоху індустріального суспільства уніфікації та стандартизації формування особистості людини.

В суспільстві, що ґрунтується на знаннях, центр уваги переноситься в сферу генерації знань. Інформаційні потоки зростають з наростаючими темпами і категорія «інформаційні ресурси» набуває статусу найважливішої комунікаційної цінності в умовах суспільного і науково-технічного прогресу. В цих умовах освіта стає особливою сферою і пріоритетною складовою соціального життя. Використання цифрових технологій в цьому контексті допомагає значно підвищити ефективність здобуття та розуміння знань. Для протистояння хаосу, вироблення стратегій поведінки в комп'ютеро орієнтованих освітніх середовищах необхідні системні превентивні принципи управління освітніми ресурсами.

Ефективне управління електронними інформаційними освітніми ресурсами на сьогоднішній день в закладах вищої освіти, зокрема, педагогічних, є одним із актуальних та пріоритетних завдань. З'являються все більше досліджень у цій галузі, на державному рівні розробляються проекти

законів щодо удосконалення системи електронних освітніх ресурсів та їх більш ефективного використання. Але, безумовно, велика кількість задач залишаються нерозв'язаними і, якщо розробка теоретичного рівня здебільшого є задовільною, то практична реалізація задекларованих програм потребує значного покращення.

З огляду зазначеної проблематики, актуальність дисертаційного дослідження Галицького Олександра Вадимовича не викликає сумніву і вказує на його своєчасність.

Обраний дисертантом напрям дослідження входить до плану науково-дослідної роботи факультету інформатики Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, як складова тем: «Інформаційно-аналітична система самооцінювання освітньої діяльності педагогічних університетів» (номер державної реєстрації 0115U000558); «Хмаро орієнтоване середовище навчання майбутніх вчителів» (номер державної реєстрації 0117U004902).

Об'єктом дослідження є процес навчання студентів педагогічних університетів управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем.

Предметом дослідження є методична система навчання фахівців з інформаційних технологій управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем у педагогічних закладах вищої освіти.

Мета дослідження – розроблення науково-методичного забезпечення навчання фахівців з інформаційних технологій управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем у педагогічних закладах вищої освіти.

Наукова новизна здобутих результатів полягає: уточнено поняття: веб-орієнтовані комп'ютерні системи, управління електронними освітніми ресурсами; розроблено, теоретично та експериментально обґрунтовано методичну систему навчання студентів управління електронними освітніми

ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем; висвітлено взаємозв'язки веб-орієнтованих комп'ютерних систем для управління електронними освітніми ресурсами з хмарними сервісами (Microsoft 365 та Google Workspace); уточнено структуру та зміст навчальної дисципліни «Створення та адміністрування дистанційних освітніх ресурсів»; подальшого розвитку знайшла теорія та методика навчання студентів управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем в закладі вищої освіти.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає: розроблено навчально-методичне забезпечення навчального курсу «Створення та адміністрування дистанційних освітніх ресурсів»; розроблено методичні рекомендації зі створення тестових завдань та тестів у системі управління навчальними матеріалами MOODLE; впроваджено та здійснюється супровід студентського електронного видання факультету інформатики «Студентське наукове видання» (<http://e-journals.npu.edu.ua>); впроваджено та здійснюється супровід веб-сайту кафедри комп'ютерної інженерії та освітніх вимірювань (<http://kki.npu.edu.ua>); створено сервіс для опублікування випусків наукового фахового видання Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Серія 2. «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання» (<https://sj.npu.edu.ua/index.php/kosn>) та Всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії» (<https://director.npu.edu.ua>).

Слід зазначити, що результати дисертаційного дослідження доповідались та обговорювались на конференціях і семінарах різного рівня на університетських, всеукраїнських та міжнародних.

Основні положення й результати дисертаційного дослідження відображено в 21 наукових працях. Серед них 1 монографія у співавторстві; 8 статей у фахових виданнях України (3-одноосібні), 3 статті у виданнях, що входять до науково-метричних баз; 1 стаття у закордонному виданні; 2 методичних посібники; 9 тез доповідей на конференціях та одна навчальна програма «Комп'ютерні технології» (№14 1/12-Г-1044) від «03» липня 2014

року, що затверджено Державною науковою установою «Інститутом інноваційних технологій та змісту освіти» міністерства освіти і науки України.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (216 найменувань, із них іноземною мовою 10) та додатків (5). Загальний обсяг дисертації складає 208 сторінок, з яких 176 сторінок основного тексту. Робота містить 47 рисунків та 6 таблиць.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його об'єкт, предмет, мету, гіпотезу, завдання та методи дослідження, розкрито його наукову новизну, теоретичне і практичне значення здобутих результатів, а також наведено відомості про апробацію результатів та публікації.

У першому розділі «Теоретичні засади використання веб-орієнтованих комп'ютерних систем для управління електронними освітніми ресурсами» дисертантом було проведено аналіз літературних джерел з проблем дослідження та тлумачення основних понять й положень дисертаційного дослідження.

У другому розділі «Методична система навчання управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем» дисертантом було здійснено добір змісту навчальної дисципліни «Створення та адміністрування дистанційних освітніх ресурсів» та засобів навчання, визначено типи освітніх веб-орієнтованих комп'ютерних систем. Здійснено опис структури зазначеної навчальної дисципліни, розробленої для студентів спеціальності «121 Інженерія програмного забезпечення». Розроблено структуру та зміст навчальних занять в форматі лекційних та лабораторних занять та в форматі дистанційного навчального курсу, форми звітності студентів, щодо виконання завдань до лабораторних робіт, індивідуальних та самостійних робіт.

У третьому розділі «Організація та проведення експериментального дослідження» дисертантом описано етапи педагогічного експерименту. В процесі констатувального етапу педагогічного експерименту дисертантом було:

проведено теоретичне дослідження проблеми дисертації, зроблено вибір та обґрунтування теми дисертаційного дослідження та визначено об'єкт, предмет, мету та завдання; вивчено теоретичний стан досліджуваної проблеми шляхом аналізу науково-технічної та навчально-методичної літератури й інформаційних ресурсів глобальної мережі; проведено анкетування студентів з визначення якості підготовки майбутніх фахівців та здійснено опитування викладачів закладів вищої освіти з метою виявлення стану та проблем використання веб-орієнтованих систем у їхній професійній діяльності. Під час пошукового етапу педагогічного експерименту дисертантом було: уточнено науковий апарат дослідження; проаналізовано сучасний стан використання веб-орієнтованих комп'ютерних систем для управління електронними освітніми ресурсами в педагогічному університеті; визначено сутність методів педагогічної діагностики рівнів знань та організаційно-педагогічні умови використання веб-орієнтованих комп'ютерних систем для управління електронними освітніми ресурсами, як засобу вдосконалення підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій; удосконалено науково-методичний посібник «Методичні рекомендації зі створення тестових завдань та тестів у системі управління навчальними матеріалами MOODLE». Під час формувального етапу педагогічного експерименту дисертантом було: удосконалено зміст навчальної дисципліни «Створення та адміністрування дистанційних освітніх ресурсів» для студентів спеціальності «121 Інженерія програмного забезпечення» щодо використання веб-орієнтованих комп'ютерних систем для управління електронними освітніми ресурсами педагогічного університету; здійснено експериментальну перевірку використання веб-орієнтованих комп'ютерних систем для управління електронними освітніми ресурсами; проведено порівняльний аналіз здобутих проміжних і кінцевих результатів педагогічного експерименту; проаналізовано матеріали формувального етапу експерименту, систематизовано його дані.

Висновки і рекомендації, що сформульовані в дисертації є логічними і послідовними, адекватними змісту дисертації й відображають найбільш

важливі науково-теоретичні й практичні результати. Загалом, дисертаційна робота за змістом та формою є завершеним дисертаційним дослідженням.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження О. В. Галицького, вважаємо за необхідне висловити такі **зауваження**.

1. У науковій новизні зазначено, що «...уточнено поняття: веб-орієнтовані комп'ютерні системи управління електронними освітніми ресурсами», але що саме уточнено? В тексті роботи поняття «веб-орієнтована комп'ютерна система» визначається як «комп'ютерна система, яка доступна користувачеві через використання відповідних програмних засобів, зокрема таких, як веб-браузер». Не зрозуміло, що мається на увазі під «відповідними програмними засобами».

2. У п. 2.1.3. варто було б акцентувати на більш детальному опису саме методів комп'ютеро орієнтованої методичної системи навчання управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем.

3. В п. 3.2 зазначено, що оцінювання навчальних досягнень студентів за семестр проводилось за 100-бальною системою, після чого здійснювалось переведення в національну шкалу оцінювання та шкалу ECTS. Але критерії оцінювання, наведені в цьому ж пункті, стосуються окремих завдань, а не в цілому навчальних досягнень студентів за семестр.

4. Робота містить окремі стилістичні, граматичні, синтаксичні та орфографічні огріхи.

Структура, зміст, результати роботи, основні висновки, викладені в авторефераті, відповідають і повністю відображають основні положення дисертації.

У цілому дисертаційне дослідження О. В. Галицького виконане на достатньому теоретико-методологічному й експериментальному рівнях. Є всі підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження здобувача – це завершена науково-педагогічна праця, аналітичний та емпіричний результат багаторічної і різнопланової науково-дослідницької роботи здобувача. Її висновки й

узагальнення, а також навчально-методичний інструментарій збагачують педагогічну науку новими ідеями, підходами, положеннями та рекомендаціями.

Аналіз дисертаційної роботи, автореферату та опублікованих наукових праць дає нам підставу зробити такий загальний висновок: дисертаційне дослідження Галицького Олександра Вадимовича «Управління електронними освітніми ресурсами з використанням веб-орієнтованих комп'ютерних систем» за актуальністю та глибиною, обсягом і оформленням, повнотою викладу основних положень та результатів у публікаціях відповідає вимогам п.п. 13, 14 та 15 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (постанова Кабінету міністрів України від 7.03.2007 р. № 423) до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (інформатика).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
провідний співробітник відділу відкритих
освітньо-наукових інформаційних систем
Інституту інформаційних технологій і засобів
навчання НАПН України

В. М. Дем'яненко

